

BEHANDELRICHTLIJN OSTEOPOROSEMANAGEMENT IN EERSTE LIJN

Zorgpad Osteoporose - Verhoogd fractuurrisico of fractuur bij 50+

PATIËNTEN MET EEN VERHOOGD FRACTUURRISICO

- > 2 valincidenten in het voorbije jaar
- 1 of meer risicofactoren of medicatie die de botdensiteit aantasten (Appendix 1)

OF BEWEZEN FRAGILITEITSFACTUUR > 50 JAAR

(heup, wervel, bekken, humerus, pols)

BMD met VFA (= Vertebrale fractuuranalyse) of RX Thoraco-lumbale wervelzuil

T-Score > -1

-1 ≥ T-Score > -2,5

GEEN

risicofactoren of
fragiliteitsfractuur
(Appendix 1)

-1 ≥ T-Score > -2,5 EN

verhoogde FRAX of
fragiliteitsfractuur
(Appendix 2)

T-Score ≤ 2,5 EN/OF

fragiliteitsfractuur bij
man

T-Score ≤ 2,5

EN/OF

fragiliteitsfractuur bij
postmenopauzale vrouw

Osteoporose labo (Appendix 3) Vervolledig de risico-inschatting:

- Valrisico bepaling
- Bepaal medicatieprofiel
- Geef leefstijladvies en adviseer calcium en vitamine D supplementen (Appendix 4)

Anti-resorptieve therapie:

- Alendronaat PO (70 mg/week)
- Risedronaat PO (35 mg/week)
- Zoledronaat IV (5 mg/jaar)
- Raloxifene PO (60 mg/dag)
- Denosumab SC (60 mg/6 maand)

Extra therapeutische opties:

- Multidisciplinaire osteoporose revalidatie en educatieprogramma

Anabole therapie:

Romozumab SC
(2 x 105 mg/maand gedurende 1 jaar)
via tweede lijn (Appendix 5)

- Teriparatide SC
(20 mg/dag gedurende 9 maand)
via tweede lijn (Appendix 5)

NA 3 MAAND

Evalueer therapietrouw en eventuele bijwerkingen EN bepaal Vitamine D

NA 1 JAAR
EN NADIEN
JAARLIJKS

Opvolging Osteoporose en therapietrouw:

- Valrisico bepaling
- Geef leefstijladvies
- Osteoporose labo (Appendix 3)
- Calcium en vitamine D supplementen (Appendix 4)
- Evalueer therapietrouw

Kaaknecrose EN/OF
atypische
femurfractuur
EN/OF
fragiliteitsfractuur
< 6 maanden
na opstarten van
therapie

Therapieontrouw EN/OF onverdraagbare bijwerkingen:

Overweeg overschakeling
naar een ander
therapeutisch agens of
doseerschema

NA 5 JAAR

Controle BMD met VFA

VERWIJZING/EVALUATIE tweedelijns: optimalisatie beleid (o.a. beslissing drug holiday)

APPENDIX 1 - Risicofactoren osteoporose/ fragiliteitsfractuur

- Medicatie: o.a. corticosteroïden, aromatase inhibitoren, psychofarmaca, PPI, ...
- Hypogonadisme
- Chronische inflammatoire ziekten (SpA, RA, sarcoïdose, SLE, IBD, PMR,...)
- Chronische malnutritie (coeliakie, malabsorptie, pernicioze anemie, gastric bypass)
- Endocrinologische aandoeningen (DM type I en II, (bij)schildklier-aandoeningen, cushing)
- COPD, roken, alcohol
- Chronische leverziekten
- Hoog valrisico (fysieke inactiviteit, orthostatisme, sarcopenie, frailty, ...)
- Vitamine D deficiëntie, laag calcium inname
- Laag lichaamsgewicht (BMI < 18.5)

APPENDIX 2 - FRAX (Fracture Risk Assessment Tool)

Berekening FRAX: <https://frax.shef.ac.uk/FRAX/tool.aspx?country=9>

Drempel tot behandeling:

- Kans op majeure fractuur: FRAX \geq 20%
- Kans op heupfractuur: FRAX \geq 3% (70+ \geq 5%)

APPENDIX 3 - Osteoporose labo

PBO, CRP, BSE, Creatinine, Alkalische fosfatasen, ALAT, LDH, ASAT, GGT, Calcium en Fosfor, Parathormoon en 25-OH vitamine D, Eiwit-Elektroforese en Albumine, HbA1c, TSH

APPENDIX 5 - Terugbetalingscriteria voor tweedelijnsmedicatie

Romosozumab

Werking: botversterkend + botresorptieremmend

Indicatie: Ernstige postmenopauzale osteoporose OF Fractuur van bekken, wervel (> 4 mm of 25%) heup of de humerus, pols (75+) tijdens voorbije 24 maanden ENT-score < -2,5 lumbaal of heup (BMD max. 6 maanden oud) OF voorafgaande wervelfractuur (> 4 mm en 25%). Contra-indicatie: ischemische events

Teriparatide

Indicatie: T-score < -2,5 lumbaal of heup (BMD max 6 maanden oud) EN \geq 2 of \geq 1 (corticoïdgeïnduceerde osteoporose) wervelfracturen (>4 mm en 25%) EN \geq 12 maanden behandeling met een bisfosfonaat of SERM

Hierna heropstart antiresorptieve therapie!

APPENDIX 4 - Calcium en vitamine D supplementen

Inschatten dagelijkse calciuminname en aanvullen met voedingsadvies of supplement.

Calciumsuppletie	Voorwaarden
500 mg/dag	2 of 3 porties zuivel/dag
1000 mg/dag	< 2 porties zuivel/dag
Vitamine D suppletie	Voorwaarden
800 IU/dag	< 30 ng/ml
Vitamine D 25,000 IU	Bij deficiëntie

WAT KAN ELKE ZORGVERLENER BETEKENEN?

ERGOTHERAPEUT

- Leefstijlmodificatie
- Valpreventie
- ADL training, adviesessies, hulpmiddelenadvies
- Voorzien aangepaste/mobiliteit en aanpassing van woning

APOTHEKER

- Medicatiereview ter opsporing risicomedicatie, interacties en nevenwerkingen.
- Evaluatie therapietrouw, medicatieschema (incl. OTC)
- Screening op risicofactoren
- Afbouwvoorstel medicatie die valrisico verhoogd? educatie medicatiegebruik.

Zoek een apotheker via de qr-code.

DIËTIST

- Evaluatie gewicht en lichaamssamenstelling
- Voedingsadvies
- Gewichtsoopvolging
- Identificatie hoog-risicopatiënten

KINESITHERAPEUT

- Identificatie risicopersonen
- Revalidatie na fractuur en opvolging: evenwichts-oefeningen, proprioceptie, spierversterking
- Oefeningen verbeteren coördinatie
- Valrisico/valangst bepalen en aanpakken
- Opmaak schema voor thuisoefeningen op maat van patiënt.
- Langdurig traject: 60+20 behandelingen voor personen 65+

HUISARTS Coördinator

VERPLEEGKUNDIGE

- Patiënteneducatie
- Coördinatie patiëntentraject, opvolging en ondersteuning
- Identificatie van hoog-risicopatiënten
- Evaluatie thuissituatie en patientennood
- Inschakelen sociale dienst-verlening
- Toediening van zoledroninezuur op voorschrift

Andere zorgverleners

Zijn **BELANGRIJK** voor het zorgpad osteoporose maar meestal niet het eerste aanspreekpunt. Dit omvat een menopauzeconsulent, bewegen op verwijzing-coach, podoloog, psycholoog, sociaal verpleegkundige, tabakoloog en tandarts.

Om te weten welke taken deze zorgverleners op zich kunnen nemen, raadpleeg brochure of scan de qr-code.

Arts-specialisten (2e lijn)

Staan in voor screening en behandeling van osteoporose.

Kernteam osteoporose - coördinatie: arts fysische geneeskunde, orthopedist, reumatoloog en osteoporoseverpleegkundige.

Een specifiek consult in het kader van osteoporose kan aangevraagd worden bij een endocrinoloog, gastro-enteroloog, geriater, gynaecoloog, MKA-arts, nefroloog, neurochirurg, oncoloog, oogarts, pneumoloog en radioloog.